

DON BOSCO

 magazine

Coronacommissaris
Pedro Facon

**“Het geloof
fascineert me”**

**Hoe Don Bosco Groenveld
de redding werd van
70 Joodse kinderen**

**Marie (24) trok naar
Zambia om verslaafde
kinderen te helpen**

100 kilometer tegen kanker

Op zondag 5 september liepen acht leerkrachten van Don Bosco Halle de 100-km run voor Kom op tegen Kanker. Dat evenement ten voordele van kankeronderzoek werd vanwege het coronavirus twee keer uitgesteld, maar uiteindelijk wierp de trainingsarbeid van de leerkrachten dan toch zijn vruchten af. Stevige arbeid trouwens, want niemand minder dan atleet Isaac Kimeli, oud-leerling van Don Bosco Halle, kwam de trainingen begeleiden. Naast de persoonlijke drijfveren van de leerkrachten was dit ook een mooi verbindend teamproject waarin onze salesiaanse waarden zeker aanwezig zijn. Chapeau aan Bart Pierreux, Bart Van Ongeval, Patrick Wouters, Bram Gettemans, Hans Bauwens, Diana Louwette, Ilse Defrijn en Mieke Danckaert.

FINISH

1:48:15

START

10

“De coronacrisis toont aan dat mensen meer dan ooit op zoek zijn naar zingeving”

– *Pedro Facon*

8

“Mijn theaterstuk is een ode aan het zorgpersoneel, maar ook een deel van het verwerkingsproces”

– *Filiep Bataillie*

colofon

Don Bosco magazine is een gratis driemaandelijkse uitgave van de Salesiaanse Familie voor de beweging rond Don Bosco. Meer info op www.donbosco.be • **Hoofdredacteur:** Tim Bex • **Redactie:** Bart Decancq, Wim Flapper, Anja Hoogeveen, Pascale Laevens, Lindsey Pinnock, Bram Reekmans, Jurgen Renders, Laurens Vanderbrugghen en Firmin Vanspauwen • **Vormgeving:** Revista (www.revista-media.be) • **Druk:** Van der Poorten nv Leuven • **Verantwoordelijke uitgever:** provinciaal Wilfried Wambeke, François Gaystraat 129 1150 Brussel • **Abonnement:** gratis aan te vragen bij dbmedia@donbosco.be (Vlaanderen) en info@donbosco.nl (Nederland). Uw persoonlijke gegevens zijn voor u ter inzage. Ze worden nooit aan derden doorgegeven en dienen enkel voor de verzending van Don Bosco magazine.

22

**“Bij Don Bosco Rijswijk
zette ik de eerste voet op
Nederlandse bodem”**

– Mustafa Ali

DON BOSCO

Giften: voor Vlaanderen steeds
welkom op Don Bosco Centrale vzw
BE27 4272 1008 4573 en voor
Nederland op Stichting Don Bosco
NL88 INGB 0000 7140 05 met
vermelding van ‘Don Bosco magazine’.

Wilfried Wambeke

Gedragen in liefde

November. Allerheiligen en Allerzielen. Een bezoek aan het kerkhof (*Friedhof* in het Duits: *een plek van vrede*). Stilstaan bij wat mooi geweest is. Herinneringen laten opborrelen. Her-denken. Verdriet en dankbaarheid. Iedere grafsteen een eigen verhaal. Elkaar troosten. Diepe verbondenheid over alles heen. Vredig nabij. Gedragen in liefde. Draagkracht om verder te gaan.

November. Niet toevallig de tijd waarin we onze kerkhoven tooien met bloemen. Een kleurenpalet dat concurreert met de schakeringen van de afstervende bladeren. Zelfs de bomen maken het ons duidelijk: sterven hoort bij het leven. En toch: veel bomen dragen op hun dorre takken al de knoppen van nieuw leven. Ze zijn de voorbode van een nieuwe lente. We weten het wel: na de doodse winter breekt het nieuwe leven door. Ieder jaar een nieuw begin. Van duisternis naar licht.

Ergens zag ik een kerkhof aangeduid als ‘Paastuin’. Uitzicht over grenzen heen. Ervaren dat God het laatste woord heeft. Gisteren wordt toekomst. Een dankbaar gebed, want geborgen in Zijn oneindige ruimte. Gedragen in liefde.

December. Adventstijd. Wachten. Verlangen. Hopen. Uitzien naar nieuw leven. Hunkeren naar vrede voor alle mensen. Een kind wordt geboren. Gedragen in liefde. Het wonder van de vervulling. Blijde Boodschap. Een droom wordt werkelijkheid. Gods droom. Mens geworden om ons te laten delen in Zijn liefde en elkaar tot zegen te zijn.

Ik wens jou, beste lezer, dat er altijd hoop mag zijn, dat je de kiemen van nieuw leven mag ontdekken en dat ze jou doen geloven dat er altijd toekomst is, ondanks en dankzij alles.

Wilfried Wambeke
provinciaal

Leerkracht organiseert hulpactie voor school

Zo'n vijf maanden geleden werd het Instituut Don Bosco Verviers zwaar getroffen door het noodweer. Alles zat onder de modder en op sommige plaatsen stond het water bijna anderhalve meter hoog. Het gevolg? Schade aan de infrastructuur en het materiaal van de Waalse school, maar ook een start in mineur van het nieuwe schooljaar.

Tekst: Tim BEX

Anne Peeters, leerkracht Nederlands in het College Don Bosco Woluwe-Saint-Lambert, bleef niet bij de pakken zitten. "Toen ik de beelden van de overstromingen zag, wilde ik helpen, maar ik wist niet waar te beginnen. Op het nieuws zag ik beelden van een Don Boscoschool in een overstromde straat in Verviers. Dat werd voor mij de aanzet voor dit project. Ik verzamelde zoveel mogelijk collega's en lanceerde bij andere Don Bosco-organisaties in Vlaanderen de oproep om samen hulp te bieden aan Don Bosco Verviers."

Enorme schok

De aankomst in Verviers maakte indruk. "De winkels waren gesloten, de trottoirs gestript en overal lagen bergen vuilnis. En dat was al tien dagen na de overstromingen. Het was een echte schok. Er werd ons verteld dat de overstromingen meer schade hadden aangericht dan de Tweede Wereldoorlog", legt Anne uit. "Ook in de school was de ravage enorm. Er waren geen deftige werkplaatsen meer, heel veel machines waren stuk, de administratie was verdwenen, alle elektriciteits- en ventilatiecircuits moesten opnieuw worden aangelegd en het was een race tegen de klok om roest en schimmel op het materiaal en de muren te voorkomen. Die eerste dag maakten we met vijf personen slechts één kamer schoon. De taak zou gigantisch worden."

Gelukkig viel Annes oproep ook in Vlaanderen niet in dovemansoren, want meteen werd er heel wat hulp gevonden. "Verschillende scholen verza-

melden monteurs, oud-leerkrachten, oud-leerlingen en vrijwilligers; allemaal droegen ze op hun manier een steentje bij. Don Bosco Haacht koos dit project als één van de opties voor het welzijnsproject van de leerlingen en Don Bosco Sint-Denijs-Westrem kwam zelfs met enkele leerlingen naar Verviers. Ze brachten koffers met handgereedschap en zullen dit jaar nog een aantal keren terugkomen. VIA Don Bosco gaat dan weer helpen door middel van georganiseerde activiteiten voor de leerlingen."

Kloppend hart

Al die steun is heel welkom. Zeker ook voor Sandrine Spronck, die pas sinds dit schooljaar directeur van het Instituut Don Bosco Verviers is. "Het is verbluffend om te zien hoeveel hulp we vanuit alle hoeken van het land krijgen. Het is natuurlijk niet makkelijk om op deze manier aan het schooljaar te moeten beginnen, maar de steun is hartverwarmend. *Don Bosco, quelle belle famille! (Don Bosco, wat een mooie familie!)*"

Ook de leerlingen van Sint-Denijs-Westrem gingen helpen in Verviers.

“Ik wil het salesiaanse hart nog harder voelen kloppen”

– Anne Peeters

Maar ondanks de vele helpende handen blijft Anne op zoek gaan naar hulp. “We zijn er nog lang niet. Ik wil het salesiaanse hart nog harder voelen kloppen; dat is het DNA van Don Bosco. De school in Verviers is een reddingslijn voor jongeren die soms kansarm zijn en ook thuis kampen met de gevolgen van deze overstromingen. Het is van essentieel belang dat zij toegang krijgen tot een school die in hen gelooft en hen leert om een vak onder de knie te krijgen. Die jongeren zullen bijdragen tot de wederopbouw van hun regio, want dat zal jaren duren.” – ✠

Don Bosco Verviers is nog op zoek naar allerlei materiaal, maar ook financiële giften of helpende handen zijn meer dan welkom.

Voor meer informatie kan je contact opnemen met:
Anne Peeters (NL) via anne.peeters@secondaire.dbwsl.be
of 0476 48 43 78
Sandrine Spronck (FR) via directrice@donboscoverviers.be
of 0478 93 03 03

Voorlezen maakt een verschil

DON BOSCO GENK

In samenwerking met Literatuur Vlaanderen en Bibliotheek Stad Genk is Don Bosco Genk dit schooljaar gestart met het project “Voorlezen maakt een verschil”. Dat is een project waarbij jongeren uit de derde graad voorlezen aan jongeren uit de eerste en tweede graad tijdens de middagpauze.

De leerlingen doorlopen eerst een traject met auteurslezingen en workshops en worden zo voorbereid om voor te lezen voor een publiek. Het doel van dat project? De dalende leesvaardigheid van de jongeren opnieuw verhogen én hen het leesplezier laten terugvinden.

Nieuwe impulsen uit “Buon Appetito Don Bosco”

DON BOSCO VORMING & ANIMATIE

Eind januari vieren we het feest van Don Bosco. Leerlingen van de Don Boscosholen maken dan op allerlei manieren kennis met zijn levensverhaal. Daarom maakte Don Bosco Vorming & Animatie werk van “Buon Appetito Don Bosco”, een reeks van nieuwe en verrassende ideeën om mee te werken rond het figuur van Don Bosco. Het

gaat om boeiende verhalen, speelse én leerrijke methodieken en hartverwarmende impulsen voor kinderen van drie tot twaalf jaar. Op 9 december kunnen leerkrachten van de basisscholen actief kennismaken met het nieuwe materiaal.

Inschrijven kan via www.donboscovorming-animatie.be.

Don Bosco Straatvisie wint Omarmprijs Jong 2021

DON BOSCO STRAATVISIE

In Amsterdam wordt jaarlijks de Omarmprijs uitgereikt aan initiatieven die gelijke kansen creëren voor Amsterdammers en zich inzetten tegen armoede. Dit jaar is eenmalig een extra prijs toegevoegd: de “Omarmprijs Jong”, speciaal voor initiatieven van jongeren. De prijs werd op 12 oktober gewonnen door Don Bosco Straatvisie. Straatvisie werd genomineerd vanwege haar inzet voor kwetsbare jongeren in Amsterdam en de

ontwikkeling van de Straatapp. Samen eten, activiteiten en thema-avonden zorgen wekelijks voor ontmoeting met de jongeren, waarbij onderwerpen als verslaving, financiën en opvang met hen worden besproken. De visie van de jongeren wordt teruggekoppeld naar beleidsmakers, waarmee positieve maatschappelijke veranderingen worden gestimuleerd. De prijs is een welverdiende kroon op het werk van Don Bosco Straatvisie.

Hoofdarts Filiep Bataillie giet coronacrisis in theatermonoloog

“Corona maakte veel indruk. Als arts, maar ook als patiënt”

Tekst: Tim BEX

“De eerste coronagolf heeft veel indruk op mij gemaakt. Niet alleen omdat ik zelf zwaar getroffen werd door het virus, maar ook omdat we in het ziekenhuis plots in een situatie terechtkwamen die we niet voor mogelijk achtten. Op een gegeven moment vroegen we ons zelfs af of we niet beter konden sluiten. We voelden ons als een jeugdbeweging die iets onmogelijks moest realiseren, maar waar er intussen wel slachtoffers vielen.”

“Adem – zo heet de theatervoorstelling – bestaat uit drie delen en geeft weer hoe ik de coronacrisis beleefd heb. Enerzijds als hoofdarts, anderzijds als patiënt. Het verhaal begint tijdens mijn vakantie in de Pyreneeën en neemt het publiek mee in een rollercoaster van vriendschap, emotie en positivisme. Ik wil mensen vertellen wat deze situatie allemaal met zich meebracht: van de vrees voor mijn eigen leven tot de oorlogssituatie in het ziekenhuis.”

“De monoloog is enerzijds een ode aan het zorgpersoneel, anderzijds een deel van mijn verwerkingsproces. Toen ik iemand op televisie hoorde vertellen hoe hij zijn verleden van zich had

afgeschreven in een monoloog, wist ik dat dat hetgeen was wat ik moest doen. Ik begon vorig jaar in juni te schrijven met als doel om in november op de planken te staan. Door de tweede en de derde golf is dat niet gelukt, maar een jaar later heb ik toch veertien succesvolle voorstellingen achter de rug en is er ook een boek *Adem* verschenen.”

“De reacties van het publiek zijn enorm positief. We verkochten meer dan tweeduizend tickets en na iedere voorstelling kwam er wel iemand langs om zijn of haar verhaal te vertellen. Daaraan merk ik dat de mensen bepaalde zaken herkennen en de voorstelling zien als een soort van erkenning van hun ziekte. Tegelijk zijn veel toeschouwers vaak ook nog verrast over de impact die het coronavirus heeft gehad. Daarom heeft het stuk volgens mij zo'n kijkwaarde. Het komt binnen.”

“De volledige opbrengst van de voorstelling gaat naar een monument dat aan het ziekenhuis van Herentals gebouwd zal worden en dat ook zal terugkomen in de verschillende gemeenten van de eerstelijnszone. Er was een heel positieve samenwerking tussen die zones, dus vind ik dat het monument ook daar aanwezig moet zijn. De coronaperiode was dramatisch voor heel veel mensen, zeker ook voor de jeugd. Er moet ergens een plek zijn die daaraan doet terugdenken en die misschien zelfs steun kan bieden. Dat is waar dit monument voor moet staan.”

Wie is Filiep Bataillie?

- » 60 jaar
- » hoofdarts orthopedische heelkunde in het AZ Herentals
- » oud-leerling van het Don Boscocollege in Kortrijk
- » werd in 2014 gevolgd door het tv-programma 'Topdokters'
- » neef van salesiaan Guido Bataillie
- » speelde in zijn jeugdjaren theater en heeft die passie nu opnieuw opgepikt

.....
Het boek *Adem* bestellen?
Verkoopsinfo op pagina 31.

Coronacommissaris Pedro Facon over zijn schooltijd en de zin van het leven

“Af en toe vallen en falen maakt je net sterker”

Een dik jaar geleden – op 9 oktober 2020 – werd Kortrijkzaan Pedro Facon (40) aangesteld als coronacommissaris van België. “Hij moet de olie in de machine worden tijdens deze crisis”, klonk het bij premier Alexander De Croo. Dat Pedro met druk kan omgaan, bewees hij al in eerdere functies als kabinetschef gezondheidszorg van minister Maggie De Block en directeur-generaal van de FOD Volksgezondheid. Maar zelfs voor iemand als Pedro wordt de druk soms te veel.

Tekst: Tim BEX

Wie dacht dat 9 oktober 2021 gereserveerd was voor een ‘één jaar coronacommissaris’-feestje – coronaproof uiteraard – is eraan voor de moeite, want in zijn drukke schema maakte Pedro net op die dag tijd voor een interview. Een zachte najaarszon nodigt ons uit om neer te ploffen op een bankje op de speelplaats van het Don Boscollege in Kortrijk. Terwijl we mijmeren over het verleden en de toekomst verschijnt er een guitige glimlach op het gezicht van Pedro. “Het is intussen al meer dan 25 jaar geleden, maar op deze plaats zat ik vaak”, blijft hij geheimzinnig. “Verliefheden, je kent het wel (*lacht*).”

We gaan terug naar 1992. De 11-jarige Pedro komt als verlegen jongen de

grote poort van het Don Boscollege binnengewandeld. “Toen ik hier aankwam, voelde ik me niet zo goed in mijn vel”, verrast hij. “Als kind had ik het prima in een klein schooltje in de buurt, maar in het derde leerjaar moest ik naar een school in Rodenburg (*een wijk in Kortrijk*). Daar kwam ik terecht in een groep die me niet goed lag. Ik piekerde veel. Het is pas tijdens mijn periode bij Don Bosco dat ik enorme stappen heb gezet op het vlak van persoonlijke ontwikkeling.”

een zeer grote openheid en een aanvaarding van diversiteit. Elke leerling werd hier naar waarde geschat.”

En dat zorgde voor een goede band met de leerkrachten?

“Absoluut! Ik herinner me nog de volksdans op vrijdag. Leerlingen en leerkrachten, samen aan het dansen op de speelplaats. Daaraan merkte je die unieke Don Boscosfeer. De afstand tussen leerlingen, leerkrachten en leidinggevenden was

“Bij Don Bosco was er een soort ‘horizontaal systeem’ waarbij iedereen op gelijke hoogte stond”

Hoe bedoel je?

“Ik denk dat ik nog heel wat sociale vaardigheden miste waardoor ik niet altijd goed in de groep lag. Maar hier kreeg ik het gevoel dat er ruimte was om mezelf te zijn. Al vanaf het eerste jaar voelde ik dat je als leerling een stem had en dat er bij bepaalde leerkrachten gesproken kon worden over het schoolleven. Er was

minimaal. Leerkrachten stonden op de speelplaats tussen de jongeren, voetballen mee, vergezelden ons op kampen, enzovoort. Zij waren dan wel de verantwoordelijken, maar je leerde ook hun menselijke kant kennen. Don Bosco was geen elitaire school; er was net een soort van ‘horizontaal systeem’ waarbij iedereen op gelijke hoogte stond.”

Pedro voelde zich meteen welkom in Don Bosco Kortrijk: "Ik heb hier enorme stappen gezet op vlak van persoonlijke ontwikkeling."

Iets wat je in je professionele carrière minder vaak ervaart?

"Vaak valt dat beter mee dan iedereen denkt, maar je merkt wel dat bepaalde mensen opgeleid zijn vanuit de veronderstelling dat ze 'beter' zijn en tot een elite behoren die 'logischerwijs' bepaalde maatschappelijke posities inneemt. Ikzelf heb nooit dat gevoel gehad, ben zeker niet zo opgevoed en probeer de afstand tussen mezelf, mijn medewerkers en iedereen waarmee ik werk zo klein mogelijk te houden. Ook in een schoolcontext speelt dat. Je kan er als leraar voor kiezen om *niet* mee te doen aan de volksdans omdat dat je autoriteit kan aantasten, maar volgens mij toont die deelname juist dat je je kwetsbaar durft op te stellen en ervoor kiest om deel te nemen aan het leven van die jongeren. Dat hoeft je autoriteit daarom niet te ondermijnen."

De Don Bosco-opvoeding heeft dus een impact gehad op je verdere leven?

"Jazeker. Er zijn nog zaken blijven hangen, hoor. Ik beschouw mezelf bijvoorbeeld als iemand die heel maatschappelijk betrokken is. Ik geloof sterk in participeren in de samenleving; of dat nu in een vereniging, in de buurt of als politicus is. Dat is toch iets dat vanuit de salesianen werd meegegeven en ook mijn leerkrachten hebben dat fel gestimuleerd. Daarnaast ben ik enorm bezig met zingeving. De dynamiek van de salesianen op school inspireerde me en heeft me een ander facet van de maatschappij getoond."

Het geloof?

"Het geloof fascineert me. Op politiek vlak zit ik eerder in de sfeer van de sociaalliberale denkkaders – een

ideologie wil ik het zelfs niet noemen. Ik heb tijdens mijn carrière veel mensen ontmoet die zich afkeren van het geloof en de Kerk gelijkstellen met godsdienst. Dat doe ik niet. Ik zie heel veel persoonlijke en sociale waarden in het gelovig zijn. Toen ik in het derde middelbaar zat, maakte ik deel uit van het parochiale animatiegroepje op school. Ik herinner me Hans nog, een leuke, knappe, sociale, grappige, intelligente man. Velen vonden dat Hans de ideale man had kunnen zijn, maar hij was salesiaan en koos resoluut voor het geloof. En zo waren er nog een paar. Voor mij zijn salesianen meer dan het traditionele geloof, je kan hen niet vergelijken met de 'oude' stijl van de godsdienst. Zij zijn meegegaan met de tijd en daarvoor heb ik veel respect."

Ben je zelf ook gelovig?

"Geloven... (*denkt na*) Ik ben een agnost; ik weet het niet goed. Ik ben geen atheïst, maar kan ook niet zeggen dat ik gelovig ben. Voor mij is godsdienst één vorm van zingeving. Nadenken over 'wat is de zin van het leven, wat is mijn plaats daarin en wat is het grotere verhaal' boeit mij. Geloof is daarvoor één uitgangspunt, maar er zijn nog veel andere manieren. Er is sowieso een mysterie in het menselijk bestaan, maar eerder dan te denken dat daar een soort van god achter zit, ben ik gefascineerd door dat mysterie en door de vraag 'hoe kan je voor jezelf en voor je medemens iets zinnigs doen gedurende de tijd dat je hier bent?' Wanneer je teruggaat naar de basis van het geloof, merk je dat figuren zoals Jezus of de apostelen bezig waren met moraliteit en zochten naar waarden die ze wilden uitdragen. Dat staat los van zaken die er nadien bij kwamen zoals de Bijbel, godsdienst,

Het orgel in de kapel roept herinneringen op: Pedro was er tijdens zijn schooltijd regelmatig te vinden.

de politisering van de Kerk, enzovoort. Sommige mensen bekijken die levensvragen wel vanuit hun godsdienst en daar heb ik veel respect voor. Meer zelfs, ik ben daar soms zelfs wat jaloers op omdat ik denk dat dat een zeer sterke houvast kan zijn. Maar de vragen waar zij mee bezig zijn, zijn volgens mij dezelfde als die van zovele mensen die zich vandaag inzetten als vrijwilliger. Waarover gaat dat? Over zin geven aan iets. Daarin geloof ik.”

We zullen je dus niet snel in een kerk vinden?

“Grappige vraag, want de kapel was net wél een belangrijke plaats voor mij. Ik herinner me nog hoe ik met enkele vrienden liedjes op het orgel componeerde. En ja, wij mochten daar komen; het is een Don Boscoschool, hé! *(lacht)* Maar ook los daarvan vind ik plaats en

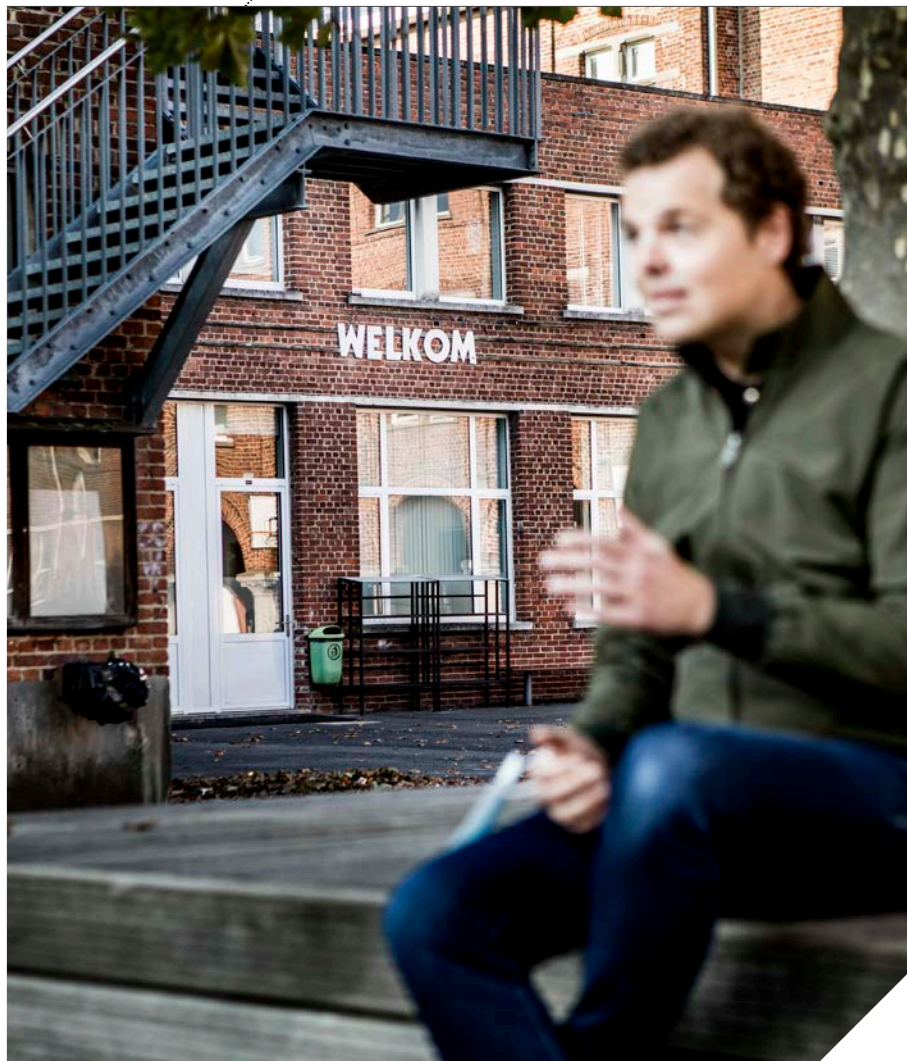
“Ik zie heel veel persoonlijke en sociale waarden in het gelovig zijn”

ruimte voor bezinning erg belangrijk. Toen ik op school zat, dacht ik soms: ‘oh nee, ochtendwijding’, maar achteraf besef je dat het eigenlijk een rustpunt was. Een moment waar je samen even stilstaat bij een bepaalde boodschap of een idee. Best treffend, want vandaag is onze samenleving behoorlijk ontkerkelijkt, terwijl iedereen wel op zoek is naar zingeving, een rustpunt, een moment om even te ontsnappen.

Mindfulness, yoga, sociale betrokkenheid, noem maar op. De coronacrisis was daar een duidelijk bewijs van. De geestelijke gezondheidszorg loopt vol. En die staat voor mij symbool voor het ‘geen zin hebben in het leven’. Hoe ga je om met het feit dat onze samenleving massaal zoekt naar zin?”

De coronacrisis... Daar zullen we het toch ook even over moeten hebben. Want wat houdt dat nu precies in, coronacommissaris zijn?

“Dat begrijp ik *(lacht)*. Exact een jaar geleden werd ik aangesteld met als taak de communicatie tussen de verschillende actoren in goede banen te leiden. Tijdens zo’n crisis zijn er heel wat sectoren betrokken en er was dringend behoefte aan iemand die de informatie-uitwisseling en afstemming ▶

“Iedereen streeft naar perfectie, maar de imperfectie en het aanvaarden van jezelf maakt ons juist meer mens”

Vallen en falen hoeven geen drama te zijn in het leven, integendeel. Natuurlijk draag ik de gevolgen nog mee, maar ik heb die beperkingen omarmd. Een goede vriend van mij zei: ‘De mens is gebiologeerd om perfect te zijn’. Dat klopt. We willen alles goed doen: je moet goed zijn op school, in je werk, in de sportclub of muzieklés én sociaal sterk zijn. Soms lijkt het alsof er een vast draaiboek is voor perfectie; alsof je alle kegeltjes moet omgooien. Ik heb al veel kegeltjes kunnen raken, maar soms mis je er eentje en dat is niet erg. Die imperfectie, het aanvaarden van onszelf en het beseffen dat het niet altijd rozengeur en maneschijn is, moeten we juist koesteren. Dat maakt ons meer mens dan altijd die perfectie na te streven en dat geldt zeker ook voor jongeren. Willen we hen veerkrachtig maken? Dan moeten we hen als maatschappij niet opleggen wat ze moeten doen om perfect te zijn, maar juist zorgen dat ze kracht vinden in zichzelf. Dat ze zichzelf door en door kennen en weten wat hun talenten en valkuilen zijn. Jongeren moeten kiezen wie ze willen zijn en dat niet laten definiëren door de samenleving.” – ✨

- ▶ verbeterde. Ik was inderdaad de olie in de machine die iedereen zo goed mogelijk moest laten samenwerken. Tijdens het overlegcomité van de regeringen stelde ik een dossier voor waarin ik de epidemiologische situatie toelichtte. Tijdens het politiek debat was mijn rol grotendeels uitgespeeld, maar ik beantwoordde wel nog vragen of onderzocht bepaalde zaken verder.”

Een stressvolle job, zo bleek ook eind 2020.

“Mijn burn-out (*knikt*). Voor mij is het geen taboe, want ik heb er zelf voor gekozen om daarover te spreken in *De Zevende Dag* en in *HUMO*. Het is natuurlijk niet gemakkelijk om toe te geven dat je erdoorheen zit, maar ik ontvang enorm veel steun van mijn partner, mijn familie, vrienden, mijn

team, politici. Weet je? Ik wilde slagen en bewijzen dat het een goede keuze was om mij aan te wijzen als commissaris, maar op een bepaald moment werd het te veel. In mijn hoofd had ik het beeld gevormd dat dat een drama was voor mezelf, mijn team en de regering, maar achteraf gezien was dat helemaal niet zo. Het was niet leuk en ik had een zware confrontatie met mezelf, maar zowel ikzelf, mijn team als het coronabeleid zijn er sterker uitgekomen.”

Wat bedoel je met die confrontatie met jezelf?

“Het is moeilijk te erkennen dat je het niet meer aankunt, maar als je het kan herkennen en tijdig acties onderneemt voor jezelf, kan je sterker terugkomen. Ik geniet nu ook niet minder respect.

Joodse Annette Apelbaum schuilde
in Don Bosco Groenveld

**“Dankzij de
zusters heb
ik de oorlog
overleefd”**

Annette herkent de zolder, maar de slaapzaal maakte intussen plaats voor het schoolarchief.

In een nostalgisch ingericht appartementje vlak bij de Basiliek van Koekelberg ontmoet ik de 89-jarige Annette Apelbaum. Haar muren en meubels zijn rijkelijk gevuld met foto's en herinneringen van een kleine eeuw werk- en familiegeluk. Toch vinden we uitgerekend in haar boekenkast de zwarte pagina van Annettes levensverhaal: de Tweede Wereldoorlog.

Tekst: Tim BEX

Met enige vorm van trots toont Annette me haar verzameling oorlogsmateriaal: boeken, foto's, krantenartikelen, brieven, noem maar op. “Ik heb mijn hele leven in het Brusselse gewoond”, begint ze haar verhaal. “Mijn ouders zijn in 1925 vanuit Polen geëmigreerd naar België vanwege het groeiende antisemitisme. Ik woonde samen met mijn ouders, broer en zus in

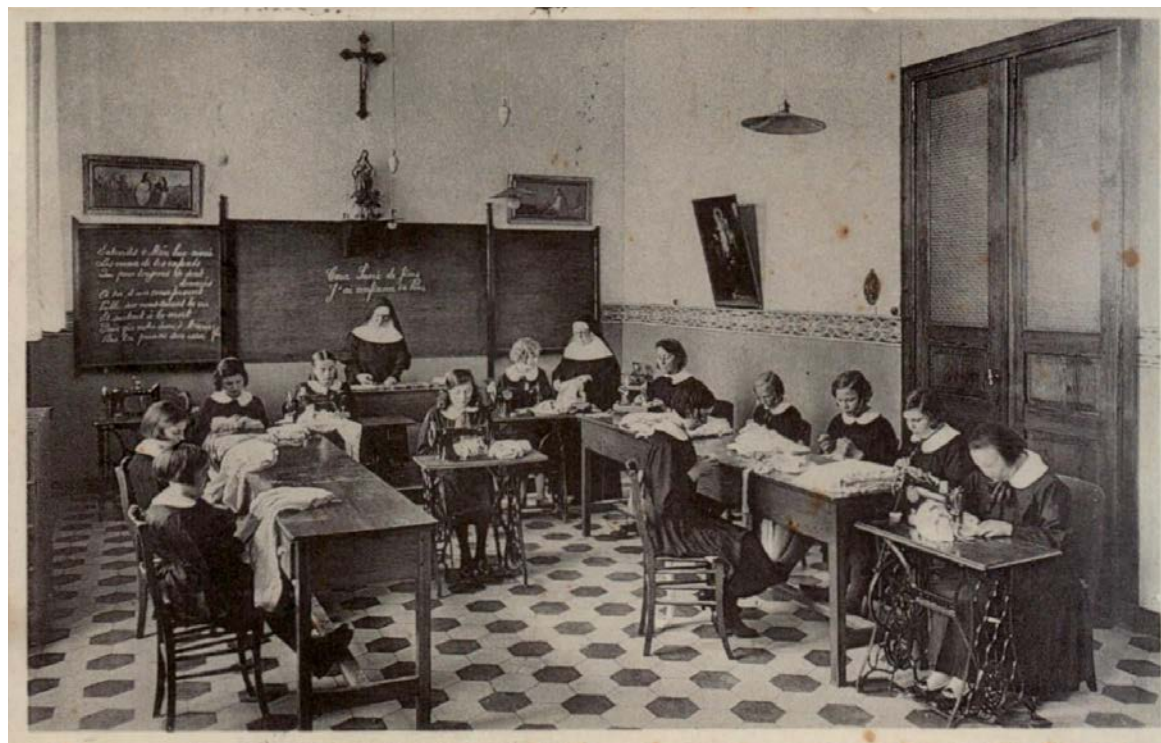
een wijk vlakbij het Zuidstation – daar woonden veel Joodse families. Mijn ouders hebben meteen werk gevonden. We voelden ons erg welkom in België.”

Tot het in 1942 in Brussel steeds gevaarlijker werd. Annettes moeder contacteerde het Joods Verdedigingscomité. “Een mooie jongedame kwam me ophalen en bracht me naar het Huis van Barmhartigheid in Heverlee (intussen bekend als Don Bosco Groenveld). Ik was nummer tien, dus een van de eerste Joodse kinderen die door het comité geholpen werd. Vanaf augustus 1942 tot aan het einde van de oorlog verbleef ik in het weeshuis in Heverlee.”

Terwijl ik me met Annette richting Heverlee begeef, heb ik het even moeilijk. Dezelfde route, 79 jaar later. Het lijkt even of ik fictie schrijf, maar niets is minder waar. De zwarte pagina die verteld moet worden.

“Annette Appelmans. Dat was mijn nieuwe naam”, verrast Annette me. Samen wandelen we door de gangen van Don Bosco Groenveld. “Heel veel herinner ik me niet; ik was amper tien jaar. Maar als kind heb ik wel steeds aangevoeld dat er iets niet klopte. Ik wist dat ik tegen niemand moest zeggen dat ik Joods was. Het was wel een hele aanpassing om hier opeens te moeten leven. Ik moest wennen aan

In het klooster ging het leven gewoon door: Annette en haar klasgenoten tijdens een van de naailessen.

“Mijn vader stierf in 1943 in Frankrijk, mijn moeder verdween naar Auschwitz”

- ▶ de andere opvoeding en de christelijke gebeden uit mijn hoofd leren, werd gedoopt en kreeg lessen over het katholieke geloof. Ik heb zelfs een examen moeten afleggen voordat ik mijn communie mocht doen.”

Ondanks de dreigende oorlogssituatie ging het leven gewoon door. “We kregen les, hielpen aardappelen schillen, maakten poppen van lappen stof of speelden toneel. Het leven ging inderdaad door. Maar soms hoorden we de vliegtuigen overvliegen en vielen er bommen in de buurt van het klooster. Dan werd het te gevaarlijk en moesten we naar de kelders om te schuilen.”

Bang is Annette nooit geweest. “De zusters wisten dat ik Joods was, toch zeker de hoofdzuster”, legt ze uit.

“Maar niemand anders wist dat, zelfs de andere kinderen niet. Wanneer de Duitsers binnenvielen, nam de hoofdzuster dat gesprek voor haar rekening. Intussen werden de Joodse kinderen verstopt op zolder of langs de kelder naar de velden gebracht. Alle Joodse kinderen in het weeshuis hebben de oorlog overleefd.”

Hoewel de zusters hun uiterste best deden, werd het thuisfront toch gemist. “Soms legde een zuster snoepjes op mijn bed, een andere zuster vertelde voor het slapengaan verhalen die eindigden met ‘en ze trouwden en kregen veel kinderen’. Eén zuster sprak zelfs eens een woordje Jiddisch met mij.” Een glimlach verschijnt. “Maar inderdaad, ik miste mijn familie”, zucht Annette. “Mijn vader is in 1940 naar Frankrijk gevlucht. Zonder mijn moeder, want zij wilde niet mee met drie jonge kinderen. In 1943 is hij in Montpellier gestorven. Mijn mama kwam nooit op bezoek in het klooster. Dat was te gevaarlijk, want ook zij leefde ondergedoken. In 1944 is ze tijdens een vluchtpoging ten val

gekomen en in het ziekenhuis beland. Toen ze hersteld was, werd ze gearresteerd en naar Auschwitz gebracht. Ik heb haar nog kunnen bezoeken in het ziekenhuis. Daarna heb ik haar nooit meer gezien.”

Toch heeft de zwarte pagina ook een gouden randje, want Annette overleefde de oorlog. Intussen geniet ze al een aantal jaren van haar pensioen na meer dan 45 jaar gewerkt te hebben voor de ambassade in Luxemburg, het Ministerie van Buitenlandse Zaken en de Europese Commissie. Haar tijd in Heverlee is ze nog niet vergeten. “Ook na de oorlog bleef ik contact houden met enkele zusters van het Huis van Barmhartigheid (*die orde sloot in 1966 aan bij de zusters van Don Bosco*) en in 2013 nam ik het initiatief om een medaille te laten uitreiken aan het klooster. Het is dankzij de zusters dat ik nog leef en daar kan ik hen niet genoeg voor bedanken. Dankzij hen sta ik hier vandaag nog en kan ik terugblikken op een mooi leven. Er zijn altijd goede mensen, dat is wat onthouden moet worden van mijn verhaal.” – ✚

Begeleidster Marie Vanwing trok met acht jongeren naar Zambia

“Ik wilde iets betekenen voor de straatkinderen én voor mijn groep”

Daar sta je dan. 24 jaar oud en begeleider van acht jongeren tijdens hun inleefreis in Zambia. Bij aankomst ontdek je jouw veel te kleine kamer die tot in de nok gevuld is met kakkerlakken én dan moeten de weken van loodzware arbeid nog beginnen. Welkom in het verhaal van Marie Vanwing.

Tekst: Tim BEX

“Het klinkt erger als ik het zo hoor”, relativeert Marie meteen. “Al was het absoluut pittig. Misschien ook goed, want die reis was voor mij *the real deal*. Er zijn ook inleefreizen waar de nadruk meer op het reizen ligt dan op het inleven. In Zambia kwam ik alles tegen: van verslaafde straatkinderen tot geweld en inderdaad... ook ongedierte (*lacht*).”

We keren even terug naar juli 2019. “Ik werkte nog niet lang bij Jeugdendienst Don Bosco toen ze iemand zochten om als begeleider mee te gaan op een inleefreis in Zambia. Ik had zelf al veel gereisd, dus zag dat wel zitten”, legt Marie uit. “Natuurlijk waren er de nodige voorbereidingsessies geweest, maar toch sta je daar opeens: klaar om naar Zambia te vertrekken met een groep van acht jongeren tussen de 16 en 18 jaar.”

Een stevige uitdaging die begon met een sissier. Letterlijk. “De kakkerlakken

(*lacht*)! We verbleven in de gemeenschap van de salesianen in Kabwe. Toen we aankwamen, bleek dat ze onze kamers nog aan het bouwen waren, dus werden we met z'n allen in een slaapruijnte gepropt. Of eerder: een krappe kamer vol kakkerlakken. Niet aangenaam wanneer je na zo'n

lange reis nood hebt aan wat rust. De salesianen hebben ons geholpen en achteraf bleek dat wij gewoon de pech hadden dat er toen een plaag was.”

Lijmverslaafd

Het werd Marie snel duidelijk dat je tegen een stootje moest kunnen. ▶

Wie is Marie Vanwing?

- » een vrolijke 'Antwerpse' van 26 jaar
- » voormalig vormingsmedewerker van Jeugdendienst Don Bosco
- » ging in 2019 samen met acht jongeren helpen bij het Ichilotoproject: een project in Zambia dat straat- en weeskinderen een thuis en onderwijs helpt geven

“Iemand vroeg me of het klopt dat iedereen ‘bij ons’ racistisch is. Mijn mond viel open van verbazing”

- ▶ “Ik kwam in aanraking met kinderen van 6 jaar oud die verslaafd zijn aan het snuiven van lijm (ze doen dat om de kou te vergeten en te kunnen slapen). Daar sta je dan met negen onschuldige mensen uit België. Machteloos. Je bent daar vier weken, dus je beseft dat het geen zin heeft om daaraan te proberen werken. De combinatie van hard werken, lange dagen en zulke taferelen maakte het een stevige reis.”

Gelukkig was het niet allemaal kommer en kwel. “Nee hoor! Het is gemakkelijk om die verhalen eruit te pikken, omdat ze meer blijven hangen, maar de hele reis was echt een unieke ervaring. We hebben dingen meegeemaakt die ik nooit meer zal vergeten.

En ik denk dat ik voor de hele groep mag spreken.”

Ervaringen die beginnen bij de bouw van een ontspanningsruimte op het domein van de salesianen. “We moesten letterlijk van nul beginnen”, herinnert Marie zich. “Funderingen graven met een schop, elektriciteit leggen, muren bouwen en schilderen, noem maar op. Hard werk, maar enorm leuk! We werkten samen met wat twintigers uit de *compound* (sloppenwijken) die de stiel geleerd hadden bij de salesianen. Na verloop van tijd leerden we elkaar goed kennen en vormden we een hechte groep. 's Avonds hadden we soms boeiende gesprekken, onder meer over racisme en holebi's. Het leuke was dat die altijd constructief waren, zonder elkaar af te breken. Ik herinner me nog dat iemand mij vroeg of het klopt dat iedereen 'van waar wij komen' racistisch is. Mijn mond viel open van verbazing.”

Pooltafels

Na drie weken hard werken stond de speelruimte er. De kinderen van de gemeenschap hadden hun ontspan-

ningsplaats. Met daarin: een pooltafel. “Dat moest wel”, lacht Marie. “Ik weet niet wat het is, maar in Zambia is iedereen verslaafd aan poolen. Bij ieder bus- of treinstation vind je een afdak met pooltafels eronder. Dus het was vanzelfsprekend dat er in ons huisje ook een stond.”

Er waren ook nog andere ontspanningsmogelijkheden. “We organiseerden soms speelmiddagen voor jongeren van de gemeenschap en de *compound*. Dat was niet altijd gemakkelijk, want de leeftijden waren nogal uiteenlopend en er was geen onderverdeling in groepen. Probeer maar eens een activiteit te bedenken die geschikt is voor zowel een puber van 18 als voor een kind van 6 jaar. Ook na onze werkuren organiseerden we activiteiten: spelletjes spelen, een film kijken of helpen met huiswerk.”

Marie denkt met een warm hart terug aan Zambia. “Ook al waren we er slechts vier weken, je voelde dat je banden gesmeed had. Die kinderen geraken gehecht aan je en dat deed me ook wel iets bij het afscheid. Je moet

weten dat zij vaak geen ouderfiguur hebben en van jongs af aan voor zichzelf moeten zorgen. De salesianen plukten hen van straat om een slaappleaats, eten en onderwijs te bieden.”

Een leerrijke en emotionele ervaring dus. “Weet je?”, verrast Marie, “We moeten onze impact ook niet overschatten. Hun ‘poolzone’ is er nu wel, maar het leven is niet veranderd. Die jongeren blijven verslaafd en de kansen voor de mensen uit de *compound* blijven even klein. In het ontwikkelingsproces van mij en van mijn groep is de reis wél een serieuze meerwaarde geweest. En het leven van de mensen daar hebben we toch vier weken wat lichter kunnen maken. Uiteraard is het beter om langdurig te gaan helpen zoals missionarissen, maar alle kleine beetjes helpen. Mijn rol als begeleidster zag ik ook meer als een emotionele functie. Natuurlijk moest ik organisatorisch het een en ander regelen, maar ik probeerde vooral tussen mijn groep te staan en hen te betrekken. Ik wilde hen een soort van gevoelsmatige veiligheid geven: er is iemand voor jou.” – ✚

“Mijn rol als begeleidster? Mijn groep laten voelen dat er iemand voor hen is”

Yves leerde Rik zo'n 50 jaar geleden kennen op een stadsspeelplein

“Ik besepte meteen wat voor een meerwaarde jij was”

We keren een kleine vijftig jaar terug in de tijd, naar juli 1973. Wanneer de 17-jarige Yves Theyskens zich naar de stadsspeelpleinen in Leuven begeeft, komt hij voor de eerste keer in contact met het jeugdwerk van Don Bosco. Daar ontmoet hij ook salesiaan Rik De Bock. Vijf decennia later, op 24 september 2021, neemt Yves afscheid als adjunct-directeur van het Monfortcollege in Rotselaar. Op de gastenlijst van de receptie: Rik De Bock. Duidelijk iemand die een indruk heeft nagelaten.

Tekst: Tim BEX

Yves: “Voor mij is het vanzelfsprekend dat Rik en de andere salesianen hier aanwezig zijn. Ik zie hen als mijn geestelijke vaders aan wie ik heel veel te danken heb. Ik heb het geluk gehad om vroeger met Rik een hoofdmonicursus (*cursus waarbij animatoren van het speelplein worden opgeleid tot hoofdanimator, nvdr*) te mogen geven. Zalig was dat! Het enthousiasme en de wijsheid die hij uitstraalde, zijn ongekend. Ook op het speelplein en tijdens de weekends van de Medewerkers van Don Bosco heb ik Rik leren kennen als een man die kon oproepen tot diepgang.”

Yves: “Eigenschappen die ik onder meer aan jou te danken heb. Voor mij was de ontmoeting met de salesianen en de zusters het begin van een tijdperk waarin het geloof meer was dan een opgestoken vingertje dat zei wat wel en niet mocht. Nederlandse kennissen die in contact kwamen met de salesianen zeiden me: ‘Wat een vrolijk geloof hebben jullie’. Ik kan het niet beter samenvatten.”

Yves: “Ik weet ook nog hoe je sprak over jouw ervaringen als directeur in Woluwe en Sint-Denijs-Westrem. Dan besepte ik meteen wat een meerwaarde jij was voor de Don Boscofamilie. Je kon jouw geloof in jongeren overbrengen bij ‘de betere klasse’, enkel met als doel extra mogelijkheden te kunnen creëren voor de minst bedeeden. Rik is een voorbeeld van hoe geestelijken zich zouden moeten integreren in de samenleving.”

Yves: “Ik ben alvast trots om te zien dat mijn drie kinderen zich ook allemaal inzetten voor de Don Boscobeweging. De ene doet dat professioneel, de andere als vrijwilliger. Wat kan een mens nog meer willen? Misschien dat mijn kleinkinderen ook in die voetsporen treden (*lacht*).”

Yves Theyskens (65) groeide op in een gezin van negen kinderen en leerde in 1973 het jeugdwerk van Don Bosco kennen, in de vorm van de stadsspeelpleinen in Leuven. In 1978 maakte hij kort deel uit van het lerarenkorps van Don Bosco Haacht. Het volgende schooljaar trok hij naar het Monfortcollege in Rotselaar, waar hij meer dan veertig jaar zou werken. Yves is trotse papa van drie kinderen.

Rik: “Die waardering is zeker wederzijds, Yves. *Den Theyskens*: een brok leven en uitdaging, een jonge kerel uit één stuk, nooit moe en vol energie. Iemand die jongeren kon aanspreken en uitdagen om naar buiten te laten komen wat er in hen zat. Ik herinner me jouw wijze woorden, kwinkslagen en deugnietereien nog goed.”

Rik: “Wat natuurlijk een van de oorzaken is dat ik salesiaan geworden ben. Ik trad binnen in de congregatie omdat de jeugdwerken mij zo aanspraken. Dat was voor mij dé weg om God te vinden. Iets wat Yves duidelijk snel opgepikt had. Jouw geloof in Don Bosco en inzet voor de jongeren zijn bewonderenswaardig.”

Rik: “Sint-Denijs-Westrem... Wij zagen elkaar daar na zoveel jaren terug. Ik kon toen moeilijk geloven dat jij het was. Net als vandaag. Ik bewonder je nog steeds om alles wat je bereikt hebt. Maar nu is het tijd om te genieten van je pensioen. Het is je gegund.”

Rik De Bock (77) werd geboren in een familie van groentenboeren, waar hij moest werken in zware omstandigheden. Op 20-jarige leeftijd koos hij ervoor zijn eerste professie als salesiaan van Don Bosco af te leggen, vooral voor omwille van de vele jeugdwerken van de congregatie. In de jaren '70 startte Rik met lesgeven in het Don Boscocollege in Hechtel en begon hij met zijn werk op de speelpleinen en vakantiecampen.

Mustafa Ali (27) vluchtte vijf jaar geleden uit Syrië

“Don Bosco voelde meteen als familie voor mij”

Wanneer Mustafa Ali met een kind op zijn schouders over de grens naar Turkije vlucht, weet hij nog niet waar dat hachelijke avontuur hem zal brengen. In Syrië blijven is geen optie. Op de dag dat zijn broer zwaargewond raakt bij een bomaanslag, is de maat vol. Ze sluiten hun ouders nog één keer in de armen en vertrekken in het holst van de nacht. Ruim een jaar later komen ze in Nederland aan. “Je zou kunnen zeggen dat ik via de poorten van Don Bosco Rijswijk de Nederlandse samenleving ben binnengelopen”, glimlacht Mustafa. Ik verbaas mij over zijn schijnbaar oneindig positieve levenshouding en hoe goed hij in vier jaar tijd Nederlands heeft leren spreken. We zitten op een rustig plekje aan de rand van de gracht wanneer Mustafa me zijn verhaal vertelt.

Tekst: Anja HOOGEVEEN

Waarom ben je uit Syrië gevlucht?

“Zoals je waarschijnlijk wel weet, is er sinds 2011 oorlog in Syrië. Voor jonge mannen geldt de dienstplicht, maar omdat ik studeerde aan de universiteit in Damascus kon ik die dans lang ontspringen. Wij zijn echter van Koerdische afkomst en daarmee een grote etnische minderheid in Syrië. Het werd steeds ingewikkelder om langs alle controlepunten te komen zonder opgepakt te worden. Toen mijn broer zwaargewond raakte, was de maat vol. Ook mijn ouders vonden dat het echt tijd werd dat hij en ik uit Syrië vertrokken.”

Hoe was het om je ouders voor het laatst te omhelzen?

“Op het moment zelf besefte ik het niet zo hoor, ik stond op modus

‘overleven’ (*stilte*). Mijn moeder pakte me vast en hilde. Ze wilde ons niet kwijt, maar wist ook dat blijven geen optie meer was. Het is nu vijf jaar geleden dat ik mijn ouders voor het laatst heb gezien.”

Die nacht zijn jullie bij Turkije de grens over gevlucht?

“Ja, we hadden met een groepje vluchtelingen tot op de minuut uitgekend wanneer de wissel van de wacht was en precies op dat moment zijn we heel hard gaan rennen. Met een half uur hardlopen zouden we de Turkse grens over zijn. Ik was al best ver toen ik achter mij, in het pikkedonker, een man hoorde roepen. Hij had een kind bij zich en geraakte niet uit een greppel. In een waas van paniek heb ik ze omhoog geholpen, het kind op mijn schouders genomen en verder gerend. In handen vallen van de Turkse grenspolitie was geen optie; dan word je mishandeld en teruggestuurd naar Syrië.”

Wat een nachtmerrie. Hoe ging je vlucht verder?

“We waren amper in Turkije toen alle Europese grenzen werden gesloten voor vluchtelingen, dus was er voor ons weinig uitzicht. De dubbele laag kleding die we aanhadden tijdens de vlucht, was ons enige bezit. Ik heb maandenlang in een Turkse textiel fabriek gewerkt voor weinig geld. Twaalf uur per dag, zeven dagen per week deed ik de smerigste klusjes, zoals kleding wassen in gevaarlijke chemicaliën. 's Avonds kwam ik vaak met bebloede handen thuis, het was geen leven. Uiteindelijk hebben we smokkelaars veel geld betaald om ons via de Middellandse Zee naar Lesbos te brengen.”

Met een gammal bootje 's nachts op zee. Hoe was dat?

Mustafa staart een tijdje in de verte en geeft dan antwoord: “Het was onwerkelijk. Mijn broer en ik konden niet eens zwemmen en ik probeerde mijn angst te verbergen, maar het

Mustafa (tweede van rechts) liep met enkele collega's de Nacht van de Vluchteling.

Fotograaf: Daniëlla van Bergen / Stichting Vluchteling.

water stond ons tot aan de knieën. Aanvankelijk was het doodstil, alsof iedereen de adem inhield. Op een gegeven moment begonnen kinderen te huilen en volwassenen te schreeuwen, sommigen waren hardop aan het bidden. Zelf zag ik alleen maar de ogen van mijn broer en focuste op het rode lichtje van Lesbos; dáár moesten we naartoe. Als de Griekse kustwacht een half uurtje later was geweest, dan had ik hier niet meer gezeten.”

Is dat de reden dat je eind september meedeed aan de Nacht van de Vluchteling?

“Voor een deel wel. Ik bedoel, wat stelt 40 kilometer lopen voor in vergelijking met de doodsangst en ontberingen die vluchtelingen moeten doorstaan? Ik wilde met die actie zoveel mogelijk geld ophalen voor noodhulp, maar ook aandacht genereren voor de vluchtelingen crisis. Lesbos is een verschrikking. Van hygiëne is geen sprake en wij sliepen met z'n drieën ▶

Mustafa volgt de opleiding Sociaal Werk en wil daarmee bijdragen aan de sociale ontwikkeling van kinderen.

“Ook al is mijn eigen familie ver weg in Syrië, ik voel me deel van de Don Boscofamilie”

het eerst werd er naar me gevraagd, ik werd gezien. Vanaf toen ben ik elke week met de kinderen meegegaan naar Don Bosco Rijswijk om te helpen bij de activiteiten. Het voelde direct als een soort familie en dat zijn ze eigenlijk nog steeds voor mij.”

Je komt er dus nog regelmatig?

“Jazeker! Ik kom geregeld helpen als vrijwilliger. De jongerenwerkers daar zijn mijn vrienden geworden, met sommige van hen vier ik nog steeds oudejaarsavond. Zij hebben de afgelopen jaren veel voor me betekend en dat is niet veranderd. Ook al heb ik hier bijna niemand van mijn eigen familie en zijn mijn ouders ver weg in Syrië, ik voel me wel helemaal deel van de Don Boscofamilie.”

Hoe ziet jouw toekomst in Nederland eruit?

“Door de oorlog en de vlucht ben ik niet meer de Mustafa van tien jaar geleden. Je vergeet het niet, het verandert je. Ik vind nu andere dingen belangrijk, zoals goed onderwijs voor kinderen. In Syrië is dat vaak niet goed geregeld. Ik kon helaas niet naar de PABO (Pedagogische Academie voor het Basisonderwijs) in Nederland omwille van de taal, maar volg nu de opleiding Sociaal Werk. Die kennis wil ik straks graag gaan inzetten om te kunnen bijdragen aan de sociale ontwikkeling van kinderen. Misschien wel bij Don Bosco”, lacht Mustafa. – ✨

- ▶ in een eenpersoonstentje. Eén van ons hield altijd de wacht, omdat het niet veilig was. Als we überhaupt ontbijt wilden, moesten we om 6 uur in de rij gaan staan.”

Hoe ben je uiteindelijk in Nederland terecht gekomen?

“We zijn ontsnapt uit vluchtelingenkamp Moria, met een schip naar Athene gevaren en daar met een vals paspoort op het vliegtuig gestapt. Bij de eerste vluchtpoging werd ik opgepakt in Athene en had ik jaren celstraf moeten krijgen, maar op de één of andere manier kreeg ik van de rechter maar één nacht celstraf. Ik snap nog steeds niet hoe dat kon gebeuren. De tweede poging lukte wel en zo zijn we met het vliegtuig in Nederland aangekomen. Ik weet nog dat ik me in het AZC (asielzoekerscentrum) in Rijswijk voor het eerst écht veilig voelde.”

Wanneer kwam je in contact met Don Bosco Rijswijk?

“Dat is eigenlijk een gek verhaal. Ik liep op een ochtend rond in het AZC met een kopje koffie en de post. Bij de balie werd ik aangesproken: er stond een bus met kinderen op het punt om naar Don Bosco Rijswijk te vertrekken, maar er waren te weinig mensen om met hen mee te gaan. Ze vroegen of ik wilde helpen en voor ik het wist reed ik met een bus vol kinderen richting Don Bosco Rijswijk. Dit was de eerste keer dat ik buiten de hekken van het AZC kwam. Zo kwam het dat ik bij Don Bosco Rijswijk de eerste voet op Nederlandse bodem zette.”

Hoe heb je dat ervaren?

“Als een warm bad. Ik voelde me direct thuis bij Don Bosco. Ik weet nog dat Marlies (coördinator bij Don Bosco Rijswijk) op me afstapte, vroeg wie ik was en waar ik vandaan kwam. Voor

Salesianen organiseren activiteiten voor gevluchte Afghaanse jongeren

Sinds de machtsovername door de Taliban in Afghanistan zijn er veel politieke vluchtelingen naar Nederland gehaald door de overheid. In Harskamp, een dorp dicht bij Don Bosco Assel, zijn honderden Afghaanse vluchtelingen opgevangen, onder hen heel wat kinderen en jongeren. Verschillende vrijwilligers uit de buurt, waaronder de salesianen van Don Bosco Assel, organiseerden daarom activiteiten. Salesianen Dominiek Deraeve en Biju Oledath trokken elke woensdag naar de noodopvang voor sport en spel met de Afghaanse jongeren. Ondertussen leerden ze nieuwe spelregels en Nederlandse woorden zoals *alsjeblijft*, *dank je wel* en natuurlijk: *gewonnen*.

Chiara Cazzuola nieuwe Algemeen Overste van de Zusters van Don Bosco

Op dinsdag 5 oktober werd de Italiaanse Chiara Cazzuola verkozen tot de nieuwe Algemeen Overste van de Zusters van Don Bosco. Dat gebeurde tijdens het 24ste Algemeen Kapittel in Rome. Zuster Cazzuola is de tiende opvolger van Maria Mazzarello en treedt in de voetsporen van Yvonne Reungoat. Na de uitslag werd ze onmiddellijk gefeliciteerd door Angel Fernandez Artime, de Algemeen Overste van de salesianen.

Agoria Solar Team bezoekt Don Bosco Sint-Denijs-Westrem

Bij de start van het nieuwe schooljaar stond in Don Bosco Sint-Denijs-Westrem al meteen een eerste activiteit gepland. Het Agoria Solar Team van de KU Leuven kwam er langs met zijn zonnewagen. De school had dat bezoek te danken aan het Monopoly-spel van de 'Innovative Solar Guys'. Dat zijn vijf leerlingen van Don Bosco Sint-Denijs-Westrem die vorig jaar de 'Gat in de Markt'-prijs van de Solar Olympiade op hun naam mochten schrijven.

Scan de QR-code om de prijsuitreiking te bekijken.

Gezocht: talenten met naald en draad

Heel wat lagere scholen en kleuterscholen zijn op zoek naar onze befaamde 'Don Boscipop'. Helaas wordt die niet meer gemaakt. Om die scholen toch te kunnen helpen, zijn wij op zoek naar helpende handen die hun breigerief nog eens willen bovenhalen. Het sjabloon met instructies hebben wij. Interesse? Stuur een mailtje naar vormingenanimatie@donbosco.be. (zie foto om hierbij te zetten)

Etienne Demeyer

salesiaan van Don Bosco

°19-06-1938

+14-08-2021

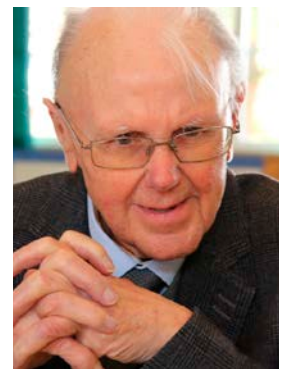

Wim Bokseveld

salesiaan van Don Bosco

°23-01-1941

+05-08-2021

Jos Biesmans

salesiaan van Don Bosco

°02-04-1936

+12-10-2021

We staan even stil en gedenken hen via een persoonlijke tekst op www.donbosco.be/in-memoriam

Bij Don Bosco is de 'familiesfeer' het fundament voor verdere vorming. Dat klimaat is voor jongeren een belangrijke voorwaarde om te kunnen experimenteren en ontwikkelen. Maar hoe doe je dat? Hoe zorg je ervoor dat jongeren zich snel thuis voelen? We hebben tien praktische tips op een rijtje gezet.

Tekst: Anja HOOGEVEEN

Tien tips om jongeren zich thuis te laten voelen

1

Creëer een uitnodigende ruimte

Kleed de omgeving waarin je de jongeren ontmoet uitnodigend aan. Een vrolijke en gezellig aangeklede ruimte laat zien dat er op hun komst is gerekend en dat er tijd voor hen is vrijgemaakt. Er staan tafels en stoelen om samen aan te zitten, er is spelmateriaal en er is altijd iemand aanwezig die voor iedereen wat lekkers inschenkt en oog heeft voor elke jongere.

2

Schep een hartelijke sfeer

Een hartelijke sfeer en amicale omgang met jongeren zorgt voor verbinding. In een gezellige sfeer waarin leuke activiteiten plaatsvinden, voelen jongeren zich thuis en kunnen ze zichzelf zijn. Het effect van hartelijkheid is dat het jongeren helpt om in zichzelf te geloven. Alle jongeren worden bij hun naam genoemd.

3

Toon betrokkenheid

Oprecht betrokken zijn bij jongeren wil zeggen dat je makkelijk aanspreekbaar bent, een ongecompliceerd praatje kunt maken, oprechte interesse toont, aandachtig luistert, op gelijke voet staat met de jongeren en met plezier meedoet aan sport en spel. Daarbij ben je onvoorwaardelijk aanwezig; jongeren hoeven nooit iets voor jou terug te doen.

5

Wees authentiek

Jongeren doen niets wat niet echt is. Als jij jezelf bent, voelen zij zich het snelst op hun gemak. Wat je zegt, strookt met wat je doet en omgekeerd. Vragen over jouw waarden en normen kun je vrijuit beantwoorden, daardoor durven jongeren ook die van hen te benoemen.

4

Communiceer open, redelijk en respectvol

Met redelijkheid bedoelen we grenzen die 'jeugd vriendelijk' zijn en die duidelijk worden toegelicht. Met die open manier van communiceren geef je jongeren de verantwoordelijkheid (en dus het vertrouwen) om constructief te willen meewerken en gemeenschappelijke verantwoordelijkheid te delen. Geduld met en begrip voor de wispelturigheid van jongeren, zijn daarbij belangrijke voorwaarden. Wordt een grens overschreden? Dan wordt opgetreden tegen het gedrag, niet tegen de persoon. De maatregel die volgt draagt altijd een nieuwe kans in zich. Het is de bedoeling dat jongeren iets leren voor de toekomst; de maatregel moet motiveren. Naar de mening van de jongere wordt met respect geluisterd, ook als die anders is.

7

Geloof in de jongere

Geloven in jongeren en het de moeite waard vinden om te investeren in de toekomst van nieuwe generaties, is de voorwaarde om in beweging te komen voor een wereld waarin ieder mens tot zijn recht komt. Je hebt geloof nodig dat jongeren kunnen opkrabbelen uit onwaardige situaties en dat liefde het altijd wint van twijfel en angst.

6

Bevestig positief gedrag

Bevestiging gaat hand in hand met stimulans. Merk positief gedrag op en benoem dit, zeker wanneer jongeren veel negatief gedrag laten zien. Daardoor voelen jongeren zich gezien en gewaardeerd, ook al is er nog veel om aan te werken. In de basis wordt elke jongere geaccepteerd om wie hij of zij is.

9

Werk aan een goede relatie

Investeer in de relatie met de jongere en het wederzijdse vertrouwen dat daarbij hoort. Wees geduldig en vasthoudend. Hoe beter de relatie tussen jou en hen is, hoe sneller jongeren zich bij je thuis voelen.

8

Gebruik humor

Jongeren komen op adem in een omgeving waar men het plezier in het leven viert. Humor helpt om het ijs te breken, het werkt verbindend en geeft een positief gevoel. Spanningen worden gemakkelijker weggenomen door humor; bij het corrigeren van gedrag kan een grapje helpend zijn.

10

Stimuleer talent

'Wat je aandacht geeft groeit', is nog steeds een gouden regel in het jongerenwerk. Dat geldt net zo goed voor de ontwikkeling van positieve eigenschappen en talenten van jongeren. Het stimuleren daarvan zit verweven in de preventief pedagogische aanpak van Don Bosco. Die groei en ontplooiing kun je natuurlijk stimuleren door middel van aanmoediging, maar ook met een goed doordacht (actief en creatief) programma. Dat geeft jongeren de kans om te ontdekken waarin ze goed zijn en waar hun talenten liggen. Ze leren vertrouwen op hun eigen kunnen, worden weerbaarder en laten zich minder beïnvloeden door anderen. Fouten horen ook daarbij, ze zijn leerzaam en dat uit zich in termen van positieve feedback.

Wat zegt ons panel?

Vluchten uit angst voor de oorlog: het overkwam niet alleen Annette en Mustafa, ook Achilles van ons jongeren-panel maakte het mee. Genoeg boeiende gesprekstof. Van vluchtelingen tot leesenthousiasme en van oorlog tot inspirerende personen: Louis, Jutta, Fabio en Achilles gaan geen enkele vraag uit de weg.

Wat vind jij ervan dat er zoveel vluchtelingen naar Europa komen?

Louis: "Ik heb er niets op tegen dat mensen in ons land op zoek gaan naar een beter leven; vluchtende van oorlog, geweld, armoede. Dat kan zeer verrijkend zijn voor onze cultuur en dus zeker een positieve invloed op de samenleving hebben. Ik vind het dan ook belangrijk dat die mensen een kans krijgen om zich te integreren in onze samenleving. Maar ik vind wel dat ze hun uiterste best moeten doen om een plaats in onze samenleving te vinden: door de taal te leren, een job te zoeken en zich een beetje te schikken naar de gebruiken van het land. Wat zeker niét wil zeggen dat ze hun eigen cultuur en gewoontes moeten vergeten of stopzetten!"

Fabio: "Ik vind het goed dat vluchtelingen hier welkom zijn. Zij kunnen er zelf niet aan doen dat het onveilig is in hun land en ze verdienen een normaal leven zoals anderen. Ik vind dat ze gelijk behandeld moeten worden en dezelfde kansen moeten krijgen als wij. Om dat gemakkelijker te maken, hebben ze startgeld en perspectief nodig. Zoals ik samen met Bart een plan opstel in het jongenstehuis moet er ook met hen een plan opgesteld worden over hoe ze aan een woning, job of geld kunnen komen."

Jutta: "Ik begrijp die mensen volledig. Ik denk dat ik ook zou vluchten als het hier oorlog was. Dus ik volg de keuze van die mensen om te vluchten naar een

redelijk stabiel land. Ik vind dan ook dat de mensen hier meer respect zouden moeten hebben, want het is voor hen ook niet gemakkelijk. Zij hebben alles moeten achterlaten. Respect is voor mij het kernwoord. We moeten hen zich welkom laten voelen door dingen te organiseren in de wijk, hen te betrekken bij scholen, enzovoort."

Achilles: "Ik ben zelf ook een zogeheten vluchteling. Iedereen zou met respect behandeld moeten worden, met name vluchtelingen die vaak met een trauma zitten nadat ze een situatie zijn ontvlucht. Ze moeten dan met zorg worden opgevangen en verder begeleid worden in hun proces tot integratie."

Welke leerkracht, animator of opvoeder heeft een blijvende indruk gemaakt op jou?

Achilles: "Diegenen die voor mij de meeste impact hadden en nog steeds hebben, zijn mijn praktijkbegeleiders van de stage die ik afgelopen jaar heb gedaan. Door hen heb ik mij persoonlijk meer kunnen ontwikkelen, heb ik kennis gemaakt met veel nieuwe en leuke mensen waarmee ik nog steeds bevriend ben en zij hebben mij dichter bij het geloof gebracht. Hoe zij indruk hebben gemaakt, is door zichzelf te zijn en zich altijd open te stellen naar anderen."

Wie is het panel?

Louis (18) zit in het laatste jaar in Don Bosco Zwijnaarde. Hij voetbalt en zit in de Vlaamse Scholierenkoepel.

Jutta (21) is actief op het speelplein van Don Bosco Oud-Heverlee. Ze studeert voor leerkracht lager onderwijs en is hoofdleidster bij Chiro Blanden.

Fabio (14) verblijft in het jongenstehuis Junitas in Genk. Hij houdt van voetbal, thaiboksen en koken en zou graag leefgroepbegeleider worden.

Achilles (20) volgt de HBO-opleiding Social Work en loopt stage bij Youth for Christ. Hij woont in Amsterdam en helpt bij verschillende Don Bosco-projecten.

Louis: "Ik kan niet meteen iemand bedenken, maar ik vind het belangrijk dat je als persoon gewoon jezelf bent en respect hebt voor anderen."

Jutta: "Hm, moeilijke vraag. In mijn lagere school had ik allemaal fantastische leerkrachten die elk een indruk nalieten. Als ik dan echt moet kiezen, ga ik voor meester Pieter. Hij was mijn meester in het zesde leerjaar en dat was een topjaar! Op mij maak je vooral een blijvende indruk als je respect hebt, een luisterend oor biedt en af en toe een grapje durft uithalen. Iemand die streng maar rechtvaardig is en je respecteert voor wie je bent."

Fabio: "Bart, mijn individuele begeleider in het jongenstehuis, is voor mij zo iemand. Hij stelt samen met mij doelen op waaraan ik wil werken en we bekijken wat ik moet doen om die te bereiken. Bart gaat altijd respectvol met me om en dat vind ik belangrijk om een goede relatie te starten. Je moet de andere persoon behandelen zoals je zelf behandeld wil worden." ▶

Zou jij deelnemen aan een voorleesmoment van Don Bosco Genk?

Jutta: “Lezen doe ik niet zo graag, voorlezen wel. Ik vind het dus een zeer goed idee van de school. Ik ben er zeker van dat dat het leesplezier zal bevorderen. Ik denk dat het de oudere leerlingen enthousiast maakt, want het is leuk om voor jongere kinderen voor te lezen. Ook voor de jongere leerlingen is het een ervaring en een plezier om naar iemand te luisteren. Het zal hen misschien inspireren om later hetzelfde te doen.”

Fabio: “Boeken zijn nooit iets voor mij geweest, ik heb liever series of films waarbij ik kan zien wat er gebeurt met de personages. Ik vind het wel goed dat er zulke dingen georganiseerd worden om kinderen meer te laten lezen, maar ik denk dat het enkel werkt bij kinderen die van zichzelf al graag lezen. Iemand die totaal niet geïnteresseerd is, gaat lezen niet opeens leuk vinden daardoor.”

Achilles: “Vroeger las ik graag en met regelmaat, maar nu is dat een beetje verwaterd. Het is wel een leuk idee. Er ontstaat niet alleen leesplezier, maar ook verbinding tussen de jongeren. Je brengt hen dichterbij elkaar.”

Jongere leerlingen kijken vaak op naar oudere leerlingen, dus je zorgt voor enthousiasme rond het lezen.”

Louis: “Ik denk dat het zeker zou kunnen werken. Jonge leerlingen kijken inderdaad op naar ouderen en zullen misschien gestimuleerd worden om meer te lezen. Alleen vind ik het vreemd dat er voorgelezen wordt, zeker voor een middelbare school. Ik denk dat het juist belangrijk is om jongeren zelf te laten lezen en niet voor te lezen. Andersom vind ik het eerder een project voor in een lagere school.”

Als je één vraag zou mogen stellen aan Annette, welke zou dat zijn en waarom?

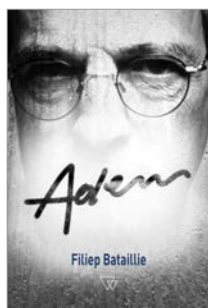

Fabio: “Ik kan niet meteen één gerichte vraag kiezen, maar ik vraag me vooral af hoe ze zich gevoeld heeft en of ze wist wat er aan de hand was. Zoiets lijkt me eng om mee te maken als kind. Het feit dat ze geen familie bij zich had en dat ze helemaal alleen was, vind ik moeilijk. Ik ben zelf écht een familiemens, dus kan ik me dat amper voorstellen.”

Achilles: “Kwam de gedachte vaak in je op dat je op ieder moment dood kon gaan? Dat zou ik willen weten, omdat er altijd risico's zijn aan je schuilhouden. En het grootste risico in dit verhaal is ontdekt en vervolgd worden.”

Jutta: “Ik vraag me vooral af welk gevoel ze had toen ze zich moest schuilhouden. Op die manier zou ik me beter kunnen inleven in hoe zij zich voelde, want wij kunnen ons dat vandaag echt niet voorstellen.”

Louis: “Ik zou even teruggrijpen naar de actua en haar vragen of de oorlog te vergelijken valt met de coronacrisis. En wat ze erger vond. Waarom die vraag? Tijdens de coronacrisis moesten we heel vaak horen dat we niet moesten zeuren, want dat het vroeger in de oorlog allemaal veel erger was. Annette heeft die oorlog en de coronacrisis meegemaakt, zij kan dus een eerlijk objectief antwoord geven op die vraag.”

Adem

Het epische gevecht van een topdokter in coronatijden

Niet alleen in zijn ziekenhuis, maar ook op persoonlijk vlak was de coronaperiode een gevecht voor hoofdarts Filip Bataillie. Hij schreef er een herkenbaar verhaal over dat naar adem doet happen en beklijft. Het begint aan de voet van de Pyreneeën, waar enkele vrienden zich afzonderen in een vakantiehuis en zich losmaken van de rest van de wereld. Ondertussen trekt een pandemie door die wereld, die beleefd wordt als een oorlogssituatie. De auteur wordt meegesleurd in een rollercoaster van paniek, vriendschap, emotie en optimisme. Zelden zijn de eerste maanden van de lockdown zo treffend én aangrijpend beschreven als in *Adem*.

Auteur: Filip Bataillie

Prijs: € 20

Bestellen? Vanaf 1 december in de boekenwinkel of via www.adem2020.be

Loop naar de pomp!

En 20 andere Don Boscoverhalen

In dit boek voor jongeren (8 tot 14 jaar) schetst Lene Mayer-Skumanz de evolutie van Don Bosco in 21 verhalen: van eenvoudige boerenjongen tot priester en stichter van een congregatie. In de gevoelige, bewogen verhalen ervaar je hoe de heilige er in het 19de eeuwse Turijn in slaagde om jongeren telkens opnieuw warm te maken voor zijn idealen, dankzij onverwachte methoden en een onverdroten inzet voor straatkinderen. Een korte zakelijke tekst aan het eind van ieder hoofdstuk geeft aanvullende informatie over historische achtergronden en verbanden.

Auteur: Lene Mayer-Skumanz

Prijs: € 10 (excl. verzendkosten)

Bestellen?

In Vlaanderen via www.donbosco.be/webshop of centrale.propaganda@donbosco.be

In Nederland via www.donbosco.nl/webshop of donboscowerken@donbosco.nl

“Da mihi animas...”

Keuzes en bezieling in het leven van Don Bosco

Don Bosco koos ervoor om een priester te worden voor jongeren. In al wat hij ondernam, stond hun geluk, hun totale ontplooiing en 'hun ziel' centraal. *Da mihi animas* – geef mij zielen – was zijn krachtige levensmotto en het fundament van zijn roeping. Zijn overgave aan dat motto bracht een wereldwijde beweging op gang en maakte hem tot mens én heilige. Dit boek schetst het leven van Don Bosco op grond van de keuzes die hij maakte en de bezieling die hem daarbij dreef.

Auteur: Colette Schaumont

Prijs: € 15 (excl. verzendkosten)

Bestellen?

In Vlaanderen via www.donbosco.be/webshop of centrale.propaganda@donbosco.be

In Nederland via www.donbosco.nl/webshop of donboscowerken@donbosco.nl

Adventsbrochure

'Op weg naar Kerstmis 2021'

Prijs: € 6 (excl. verzendkosten)

Wenskaartkalender 2022

Prijs: € 6 (excl. verzendkosten)

Don Boscokalender 2022

Prijs: € 4 (excl. verzendkosten)

Bestellen?

In Vlaanderen via www.donbosco.be/webshop of centrale.propaganda@donbosco.be

In Nederland via www.donbosco.nl/webshop of donboscowerken@donbosco.nl

Avondwoordje

Het was een soort mini-onderneming; een aantal groene kooien met hamsters! Er was een heus kweekprogramma opgesteld en mijn ouders zorgden voor de nodige prefinanciering in de hoop dat er een terugwineffect zou zijn. Het was leuk om de kleine knaagdieren aan het werk te zien. Ze leken niet te beseffen dat hun activiteit wereldwijd gekend is: hamsteren.

In een tijd van overvloed, lijkt het wel of we meer en meer tekort hebben. Productieprocessen dreigen stil te vallen, grondstoffen worden duurder en we voelen de gevolgen op verschillende vlakken. In een soort paniek gaan mensen meer inslaan dan ze verbruiken: hamsteren dus. De logica van de aankopen ontsnapt me soms. Bij de eerste lockdown bleek toilet papier een gegeerd product. Logisch misschien, want de schrik zat er goed in. In de vele filmpjes die toen als tijdverdrijf werden gedraaid, vond men allerhande spelletjes uit om creatief aan de slag te gaan met die rollen. Had men daarvoor winkelrekken bestormd en geroofd uit andere winkelkarren?

Eén tekort dreigt de kwaliteit van onze toekomstige generaties te ondermijnen: het lerarentekort. Geen winkelrekken of winkelkarren, maar geroofd bij de anderen wordt er soms wel. Er worden geen filmpjes gemaakt van creatieve oplossingen en een kweekprogramma is nog niet opgesteld. Opvoeding en onderwijs voor jonge mensen, een terugwineffect is er zeker.

Bart Decancq